

Aşağıdaki sorularımın, Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 01.09.2023

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Yeşil Sol Parti Grup Başkanvekili

Erzurum Milletvekili

Anayasası'nın "Kanun Önünde Eşitlik" ilkesi tüm yurttaşlar için kadın erkek fırsat eşitliğinin yasal dayanağıdır. Bu ilkeyi hüküm altına alan 10. maddede belirtildiği üzere "*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir ve Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.*" Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz. Kadın erkek fırsat eşitliğini, anayasal güvence altına alan diğer bir madde temel hak ve hürriyetlerin niteliğinin açıklandığı Anayasa'nın 12. maddesidir. Bu maddede belirtildiği üzere "*Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.*" Ayrıca Türkiye, kadınların insan haklarını ve toplumsal cinsiyet eşitliğini odağına alan CEDAW'a (Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi) taraf bir ülkedir.

Ancak iktidar ortaklığı, hem Anayasa'nın 10. Maddesi başta olmak üzere Anayasa'da kadın erkek fırsat eşitliğini anayasal güvence altına alan maddeler hem de Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler hiç yokmuşçasına kadın aleyhine cinsiyet eşitsizliğini derinleştirecek politikalar yürütmektedir. Kadın aleyhine icra ettiği politikaları kalıcı kılmak için attığı/atacağı tüm adımlar için de toplumu manipüle ederek zemin hazırlamıştır. Bunun en yakın örneği, İstanbul Sözleşmesinden çekilme sürecidir. Türkiye tarafından hazırlanan ve döneminde AKP iktidarının överek propagandasını yaptığı İstanbul Sözleşmesi ile ilgili yine aynı AKP iktidarı

tarafından uzun süre gerçek dışı kara propagandalar yapılmaya başlanmış, toplum manipüle edilmiş ve nihayetinde kadınlar için adeta bir anayasa olan İstanbul Sözleşmesinden bir gece yarısı kararı ile çıkılmıştır.

Uzun bir süredir İstanbul Sözleşmesine benzer bir süreç nafaka hakkı ile ilgili de yürütülmektedir. Boşanma Komisyonu olarak bilinen 2015 yılında kurulmuş Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar ile Boşanma Olaylarının Araştırılması ve Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu nafaka tartışmalarının fitilini ateşlemiştir. O tarihten bugüne iktidar temsilcileri, iktidar yanlısı medya ve neye hizmet ettiği tam olarak anlaşılmayan erkek örgütleri ısrarlı bir biçimde nafaka hakkını hedef haline getirmiştir. Tüm bunlar yapılırken de yoksulluk nafakası ile ilgili gerçek dışı bilgiler üzerinden bir mağduriyet hikâyesi ve hakkın kadınlar tarafından istismar edildiği yalanı topluma empoze edilmeye çalışılmıştır. Hatta yoksulluk nafakası kanunda düzenlendiğinin tam tersi şekilde anlatılmaya başlanmıştır. Kendilerini “nafaka mağdurları” olarak adlandıran bir grup yoksulluk nafakasının sınırlandırılması için kampanyalar yürütmektedirler. Bütün söylemlerinde ödedikleri nafakaların yüksek olduğunu, çok az süreyle evli kalmalarına rağmen yıllardır nafaka ödediklerini dile getirmişlerdir. Öncelikle dile getirilmesi gereken husus, yasada kadın erkek ayrımı yapılmaksızın “yoksulluğa düşecek eş” kavramı kullanılmaktadır. Lehine yoksulluk nafakasına hükmedilenlerin daha çok kadınlar olmasının sebebi, yasanın sadece kadına yoksulluk nafakası ödenmesine cevaz vermesi değil toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir. Ayrıca nafaka süresiz değildir. Medeni kanuna göre kadının iş bulması, yoksulluk durumunun ortadan kalkması ya da yeniden evlenmesi durumunda nafaka kaldırılabilir. Hükmedilen rakamlar erkeği değil kadını mağdur edecek düzeydedir. İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezinin, *İstanbul Barosu Adli Yardım Bürosunda Bulunan 2017 ve 2018 Atama Tarihli, Karara Çıkmış Boşanma Dosyalarındaki Yoksulluk Nafakası Kararlarına Dair Rapor* incelendiğinde tüm iddiaların gerçek dışı olduğu, nafaka ile ilgili yasal değişikliğe ihtiyaç olmadığı, aksine nafaka tartışmalarının yönünün kadın lehine değişmesi gerektiği anlaşılabacaktır. İlgili rapora göre; kadınlar nafaka almak için başvuru yapmasının ardından süreçten dolayı bu haklarından vazgeçme aşamasına gelmektedir ve hükmedilen nafaka miktarları oldukça düşüktür.

Son olarak Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı ile Adalet Bakanı’nın açıklamaları bu tartışmayı farklı bir boyuta taşımıştır. Hükmedilen nafaka tutarının ortalama 360 TL gibi komik bir tutar olmasına rağmen bunun adil olmadığını dile getiren Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanından sonra

Adalet Bakanı da yaptığı açıklama ile kadınlar aleyhine nafaka değişikliğinin sinyalini vermiş ve kadınların hakkı olan nafaka üzerinden mağduriyet devşirenlere adeta destek olurcasına “mağduriyet” vurgusunda bulunmuştur.

Ülkede yapısal bir sorun haline gelen kadın yoksulluğunu; kadın erkek eşitsizliğinden kaynaklanan sorunları; kadının başta ekonomik yaşam, eğitim, istihdam, sağlık alanları başta olmak üzere yaşadığı fırsat eşitsizliğini; kadın cinayetlerinin ulaştığı korkunç rakamları görmeden kadının aleyhine olacak şekilde gerçek dışı bilgilerle “yoksulluk nafakasının” tartışmaya açılması dahi kadını erkek şiddetine karşı daha da kırılgan bir hale getirmektedir. Yasal düzenlemeler ve yoksulluk nafakasının uygulamadaki işleyişinin, kadın ve erkeğin yaşamında tekabül ettiği noktanın manipüle edilerek halkın yanıltılması; nafakaya ilişkin gerçek rakamların, çeşitli kurumların hazırladığı raporların görmezden gelinmesi başlı başına ciddi bir sorun teşkil etmektedir. Nafakaya ilişkin yasal değişikliğe ihtiyaç olmayıp, aksine nafakayla ilgili kadın lehine tartışmaların yürütülmesi gerekmektedir. Olası aksi bir düzenleme başta Anayasa olmak üzere Türkiye’nin taraf olduğu CEDAW sözleşmesine aykırı olacaktır.

Bu bağlamda;

- 1) Adalet Bakanlığı verilerine göre 2018-2023 yılları arasında Türkiye’deki boşanma davası sayısı nedir?
- 2) 2018-2023 yılları arasında görülen boşanma davalarının sonucunda kaç erkeğin yoksulluk nafakası ödemesine hükmedilmiştir?
- 3) 2018-2023 yılları arasında görülen boşanma davalarının sonucunda kaç kadının yoksulluk nafakası ödemesine hükmedilmiştir?
- 4) Boşanma davalarında hükmedilen yoksulluk nafakasının son beş yıla ait ortalama miktarı nedir?
- 5) 2018-2023 yılları arasında görülen boşanma davalarının ardından yoksulluk nafakası almayı hak etmiş kaç kadın nafakasını tahsil edemediği için icra takibi başlatılmıştır?
- 6) 2018-2023 yılları arasında görülen boşanma davalarının ardından yoksulluk nafakası almayı hak etmiş kaç erkek nafakasını tahsil edemediği için icra takibi başlatılmıştır?

- 7) Nafaka ile ilgili yasal düzenlemenin manipüle edildiğinden haberdar mısınız? Halkın, ilgili düzenlemeye ilişkin gerçek bilgilere sahip olmasına dönük bir çalışma başlatmayı düşünüyor musunuz?
- 8) Medeni Kanundaki nafakaya ilişkin düzenlemenin olduğundan farklı anlatılması, dezenformasyon değil midir?
- 9) Kadına ödenmesi öngörülen nafaka miktarları ile ortalama yaşam koşullarını sağlamak için gerekli miktarlar arasındaki fark tespit edilmiş midir?
- 10) Nafaka yükümlülüğünün erkek lehine kaldırılması neticesinde daha fazla yoksulluğa düşecek olan kadının yaşamını idame ettirmesi için gerekli iş koşulları sağlanacak mıdır? Şayet bu yönde bir çalışma yok ise bu yönde bir çalışma başlatılmasının izahı nedir?
- 11) Ekonomik ve sosyal politikalar bağlamında kadının toplumsal hayatta erkek kadar eşit katılımını sağlamak adına çalışmalar yürütülerek kadının bağımsızlığının sağlanması yerine neden tersi politikalar ile kadının erkeğe bağımlı kılınmasına dönük politikalar gündemdedir?
- 12) Hükümetinizin kadın kazanımlarına ilişkin bu kazanımları terse çevirecek yöndeki tutumunun izahı nedir?
- 13) İstanbul Sözleşmesinden çıkılmasının sebebi, nafaka tartışmalarında olduğu gibi kadın aleyhine düzenlemeler yapabilmek miydi?
- 14) Hâlihazırda kaç kadın devletten sosyal yardım kapsamında aylık almaktadır? Bu aylıkların miktarı nedir? Sosyal yardım kapsamında aylık alan kadınların yaş ortalaması nedir?
- 15) Toplamda sosyal yardım alan kadınlar için ayrılan ödenek ne kadardır?
- 16) Devletin bu politikalar ile tamamen kadın aleyhine bir durum yaratmadaki gayesi nedir?
- 17) Kadınların tamamen yoksulluğa düşüp tek çare olarak evliliğin dayatılması insani midir?
- 18) Türkiye taraf olduğu ve imzaladığı sözleşmelere uygun ve kadının toplumsal hayatta eşit koşullar altında yaşamasını sağlayacak düzenlemeleri ne zaman hayata geçirecektir?